

Ester, mäsiarka

**Mariia
Niskavaara**

Ester, mäsiarka

**Mariia
Niskavaara**

TÁTO KNIHA BOLA VYDANÁ S PODPOROU FILI
(FINISH LITERATURE EXCHANGE).

F I L I FINNISH
LITERATURE
EXCHANGE

Mariia Niskavaara

Ester, mäsiarka

Vydala GRADA Slovakia s.r.o., pod značkou Cosmopolis
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 463. publikáciu.

Z finskeho originálu *Ester, teurastaja*, vydaného vydavateľstvom *Kosmos*,
súčasť *Werner Söderström Ltd*, Helsinky v roku 2025,
preložila do slovenčiny Ivona Zorn.
Jazyková redakcia Martina Vannayová
Obálka, grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedný redaktor Tomáš Hájek

Vydanie 1., 2025
Počet strán 224
Tlač Finidr, s.r.o.

Copyright © Mariia Niskavaara, 2025
Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2026
Translation © Ivona Zorn, 2026
Cover illustration © stock.adobe/aldo

Slovak translation published by arrangement with Bonnier Rights Finland.

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

*Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy
nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Neoprávnené použitie tejto
knihy bude trestne stíhané. Automatizovaná analýza textu
alebo údajov v zmysle článku 4 smernice 2019/790/EÚ a používanie tejto knihy na
školenie AI sú bez súhlasu držiteľa práv zakázané.*

***All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in
any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying,
recording or by any information storage and retrieval system without permission
in writing from the Publisher.***

ISBN 978-80-8305-450-9 (ePub)
ISBN 978-80-8305-449-3 (pdf)
ISBN 978-80-8305-448-6 (print)

Ester,
mäsiarka

TOTO JE ESTER, na odchode do práce.

Ester, mäsiarka.

Stojí pred zrkadlom, na pery aj mimo nich si nanáša vazelínu. To jej pripomenie detstvo, prvú školskú fotku. Vo dverách jej mama mastila tvár, aby sa blesk mal od čoho odraziť. Tú fotku ešte stále má medzi diármi. Jej namastená tvár žiari medzi rozmazanými tvármi ostatných detí ako svätica: *Mastná Ester!*

Taška na plece a Ester opúšťa byt. Na stole nechá napoly nedopitú šálku kávy. Vedľa šálky tanier, z ktorého sa jedol chlieb a nárez. Pod tanierom otvorené noviny, hlavná správa je o ministrovi poľnohospodárstva, nad novinami sa skláňa bledá tvár

jej manžela. Manžel, Inseminátor, diplomovaný seminológ. Pred svadbou sa Ester vystatovala: *Dobré vzdelanie, stabilný príjem.*

Teraz má Ester na nohách klopkavé topánky. Zbehne po schodoch štyri poschodia, na dvore smrdí prístrešok na smetiaky. Ester kráča po Hlavnej ulici. Má silné stehná, vďaka ktorým si vykračuje ponad psie hovienka a potôčiky topiaceho sa snehu. Keď ide po ulici, pravdaže si ju všimnú. *Vysoká Ester. Veľká Ester. Ester, mäsiarka.* Na rohu ulice sa za ňou pozerajú, takú má krátku sukňu.

Pred bránami bitúнку si Ester narúžuje pery. Červená sa po vazelíne kľže ľahko a zanecháva hrubú vrstvu. Až potom si zapáli. Chce vidieť odtlačok svojich pier na cigaretovom papieri. Má rada svoje pery. Neskutočne dobre vnímajú dotyk. A ona cíti, ako papier vlhne a ako to, čo bolo kedysi storočným stromom v lese, vsakuje vlhkosť jej pier a začína sa drobiť.

Cez bránu vždy fúka studený vietor. Pofukuje zo severu na juh, zanáša pach mäsa do susedných miest. Pri bráne sa zoskupujú aj ďalší fajčiari. *Dobré ráno!*

Ránko. Lemy plášťov povievajú vo vetre. Pozorujú Ester. Opatrne, mimochodom. Celé mesto vie, že mladý pár Mäsiarka a Inseminátor sa pokúša o dieťa. Žeby sa jej už vydúval plášť? Ešte nie.

V ŠATNI BITÚNKU má každý zamestnanec úzku kovovú skrinku. Ester si oblečie mäsiarsky úbor: biely plášť, chrániče sluchu. Na vnútornej strane dvierok skrinky visí fotka hornej polovice mužského tela. Ester si ju tam prilepila pre vlastné potešenie. Tvár vystrihla. Celý deň Ester zabíja prasatá. Žiadnu inú robotu v živote nerobila, žiadnu inú ani robiť nechce. Dni plynú samy od seba. Obedná prestávka, prestávka na kávu. A hľa, už je päť. Ester si vyzlečie mäsiarsky plášť, na nohy natiahne pančuchy, sukňu. Jej kolegyně robia to isté, prezliekajú sa. Pred zrkadlom je plno. Ester ho nepotrebuje. Videla sa už ráno a ten pohľad sa jej páčil, to predsa stačí. Teraz už len obuť topánky a vyjsť von z dverí, von z brány závodu. V malej búde pri bráne sedí Vrátnik, pozdraví. *Dobrý deň, dobrý.* Ešte musí stihnúť nákup. Ester má vo vrecku

nákupný zoznam: *mäso a zemiaky*. Ako báseň. Zvierajúc lístok vstúpi do žiary supermarketu. Svetlo jej padá na plecيا ako lupiny. Najprv zemiaky, aspoň kilo. V obchode je plno. Pred pultom s mäsom sa nahromadili ľudia. Čakajú, kedy príde na nich rad. Prezera jú si mäso. Aj Ester sa díva. Mäsiarsky pult je pódium veľkých činov. Mäsiar za pultom akoby čaroval, váži, krája, balí. Pohľady ľudí sú jasné a nadšené. Ester sa pretlačí dopredu, začína sa potiť. Za pultom je všetko také krásne. Nakloní sa bližšie, mäso sa žiarivo blyští a trblieta vo svetle lúčov a na sklo vitríny s kotletami dopadá tieň jej tváre, akoby na ňu chladné mäso zízalo jej vlastnými očami. Odrazu svoju tvár vidí veľmi presne a spomenie si, že takej pokožke, akú má ona, sa hovorí *kuperóza*. Je to pekné slovo, pomyslí si a začuje hvízdavý zvuk, keď zasviští mäsiarov nôž. Teraz pred ňou ukladá na váhu poriadny kus karé. Muž vedľa nej je pri tom pohľade celý vzrušený. Muž aj mäsiar sa nadšene dívajú na mäso. I ostatní sa naklonia bližšie. Váha ukazuje jasný údaj. *Zabalíme? Zabalíme!* Teraz je na rade žena stojaca pred Ester. Ukazuje prstom. Všetci sledujú, na čo prst mieri, a následne vidia, ako mäsiarova ruka zdvihne bravčovú roštenku, odváži ju

a uloží na dosku na krájanie. A potom pred ich očami reže roštenku na motýlie plátky. Predstavenie je to pekné, hľadme: jediným rýchlym rezom sa plátky oddelia, odhalia žiarivé a vlhké vnútro, akoby sa práve v tej chvíli pred ich zrakmi zrodili ženské pohlavné orgány. A potom ich klepe. A to poriadne! Pri každom údere cíti Ester v podbrušku sťah. Na mäsiarovej tvári sa zračí červeň vzrušenia. Mladý muž za Ester prehltnie, klepanie pokračuje, až kým mäso nie je ploché a od vyčerpania pružné a celkom ochabnuté. Nastane ticho. Mäso leží na doske, povrch matný, a vtedy si Ester spomenie, že takýto púdový odtieň už videla, v škole na hodine výtvarnej výchovy. Dozaista presne tento odtieň, farbu bravčovej roštenky, mal na mysli Botticelli, keď na palette miešal farbu pre Venušine bradavky. A keď je na rade, Ester sa opýta, či by aj jej nedali štyri dobre vyklepané rezne. Dostane ich. Obalí ich bielym papierom. Potom k pokladni, rezne do tašky, *bloček?, nie, ďakujem.*

Keď Ester príde domov, Inseminátor je už v predsieni. *Ahoj*, povedia si. Ester si zloží z hlavy šatku, vyzlečie si trenčkot a tašku spustí na prah. Potom si rozopne

blúzku, roztvorí opasok, sukňa jej spadne k nohám, odkopne ju. Pančuchy si iba stiahne ku členkom. Inseminátor sa zvyčajne vyzlečie, ale dnes len spustí nohavice. To Ester stačí. *Urobíme to tak ako vždy?* spýta sa Inseminátor a Ester odpovie, že presne tak. Chce len ležať na jednom mieste, úplne ochabnutá, dať si ruky za hlavu a odhaliť lono. Zavrieť oči. Byť uvoľnená, ústa dokorán, nevyrieť ani slovíčko a nevydať ani hláska. Nevadilo by jej ani počuť mužove vzdychy, je v nich niečo, čo ju núti myslieť na starcov, ale pravdaže ich znesie, pokiaľ sama môže byť v pohodlnej polohe. Ester si ľahne. Inseminátor si odkašle, klakne si. V susednom byte nastražia uši, v dome sú tenké steny a zajtra im povedia: *Mali ste príjemný večer, však?* A potom Ester pocíti, ako jej schmatne spodnú časť tela. Ochabne, muž si ju natočí. Oči už zavrela. Predstavuje si, že sa na nich díva zhora. Nahá žena s rozťahnutými rukami, hlava na rohožke, *vitaj!*, muž v hedom vlnenom svetri. Pokožku manželovho čela cíti na svojom nose. Z mužových úst sa jej do tváre rinie ťažký dych, je v ňom pach varenej šunky, slaný a umelý. Keď sú hotoví, Ester vstane a vytiahne si pančuchy. Ale neoblečie sa. V byte je také teplo, že sa

z toho potí. Z prahu zdvihne rezne. Roztiekli sa tam, krásne, mäkké. Ester ich odnesie do chladničky. Vedľa rezňov je tlačienka a pečeňová paštéta.

Keď budeme mať dieťa, bude mať tvoje oči a moju postavu, povedala Ester mužovi vo svadobnú noc a on prikývol.

TOTO JE MESTO MÄSA, spomenie si Ester na slová učiteľky v škole. Nejakto súviselo s ťažkým slovom *živobytie*, ktoré si Ester zapísala do linajkového zošita. Slovo podčiarkla. Bol to nadpis. Pod nadpis napísala: *Naše mesto je vystavané na mäse*. Existujú aj iné mestá: mestá papieru, dreva, kovu a ocele. V strede každého mesta je závod. *V našom meste máme mäsokombinát*, povedala učiteľka. Najprv prišiel závod, potom mesto. Do závodu začali prichádzať ľudia. Prišli ich stovky. Najprv prišli ošetrovatelia ošúpaných. Potom mäsiari, porcovači mäsa, spracovatelia mäsa, majstri tlačenkári, baliči, nožiari, garbiari. Závod začal vyrábať mäso. Za mäso mesto postavilo nemocnicu a školu a asfaltové cesty. Po ceste prišla detská lekárka a závese za ňou niekoľko pôrodných báb. Založili pôrodnicu, v ktorej sa vďaka mäsu ako o preteky rodili deti. Okná

pôrodnice boli otvorené dokorán a krik matiek a novorodencov sa miešal s kvičaním prasiat na bitútku.

Keď bol Mäsokombinát ešte nový a jeho brány sa blyšťali, chodieval Esterin otec, školák zo skromných pomerov, na dvor závodu a jedol tam sneh, aby v ústach pocítil aspoň trošičku mäsovej chuti. A aha ho, tu už otec kráča, bez čiapky. Zohne sa k naviatemu snehu. Sneh je mierne zružovený a on si za hrst vezme, snehový koláč drží opatrne a strká si ho do úst. Dýcha cez nos, kým sa sneh neroztopí a nestechie do brucha, a potom si vezme ďalší. A tak sa stane, že jej otec, so snehovým koláčom v ústach, má vidinu. Vidí malé mäsiarstvo na vršku na okraji mesta a za pultom predávajú všetky mäsa sveta. Tlačenky. Mäsové guľky.

Vidina sa stala skutočnosťou. Otec stretol mamu a prišiel kňaz v čiernom rúchu a kongregácia v kostole sklonila hlavy a kňaz požehnal mladomanželom a rozprával, že mäso sa zrodilo ako vedľajší produkt duše, keď Boh stvoril svet. Z duše, priezračnej a beztvárnej, začali kvapkať šťavy, tuk a aminokyseliny. Zo štiav sa zrodili veľké rybníky a Boh sa nimi brodil a nevedel, čo s nimi. Postupne sa rybníky zrazili a Boh si vzal do ruky trošku zrazenej masy a začal ju tvarovať. Zrodilo

sa veľké množstvo všakovakých postáv, celý rad. Jedna z nich mala ľudskú podobu a Boh jej dovolil voľne sa pohybovať po svojej záhrade. *Tak všetko začalo*, riekol kňaz a povedal *amen* a otec a mama sa chytili za ruky, prešli cez mesto do banky, dostali pôžičku a kúpili si malú predajňu s nízkou strechou a vývesný štít. Na štít červenou fixkou napísali: safaládky na váhu.

V byte mali malú a úzku posteľ a na budúcu jar sa narodila Ester. V mäsiarstve ľudia stáli v rade. Stálo tam celé mesto a Ester spala v zadnej izbe, kým jej rodičia do povoskovaného papiera balili nárezy, šunku a vlastnoručne namleté mäso. Uprostred vaničky s mletým mäsom ako na znak víťazstva trónila červená plastová naberačka. *Ešte niečo?, kus bôčika, prosím, ďakujem, dovidenia*. A keď zákazníci odišli, mama prišla za Ester, privinula si ju k prsiam a dojčila. A Ester pila a mama jej hladila husté detské vlásy rukami, ktoré voňali po tvrdej saláme.